

laatste zondag van het kerkelijk jaar

Wie vaker naar een kerk gaat, weet het al: deze zondag wordt de laatste zondag van het kerkelijk jaar genoemd, een soort 'oudejaarsdag' in de kerk.

Net zoals het gaat met de nieuwe paaskaars met een nieuw jaartal erop, die komt niet op 1 januari, maar wordt op de Paasmorgen in de kerken neergezet.

Christenen hebben een andere kalender, niet die van de Romeinen, waar we het Romeinse recht van hebben geerfd. De kalender van de kerk is niet Romeins, maar gericht op Christus en zijn Komst (Adventstijd) en Opstanding (Pasen).

In veel kerken over heel de wereld wordt op deze zondag gedacht aan mensen uit onze kring, onze gemeente, onze familie, onze kennissen die zijn overleden.

Want op oudejaar ben je vaak bezig met wat je afgelopen jaar hebt meegemaakt, wat je hebt verloren.

Daarom worden kaarsen aangestoken en noemen we namen van wie we missen of die dit jaar zijn gestorven. Het is geen gemakkelijk moment, sommigen blijven dan het liefste thuis in plaats van naar de kerk te gaan.

Op de laatste zondag zijn we traditioneel bezig met de 'laatste dingen'. We noemen het wel Eeuwigheidszondag of Herdenkingszondag.

We zijn bezig met het einde van ons leven: de dood. Het is immers onontkoombaar voor ieder mens – we zijn sterfelijke mensen.

Maar de kerk is nu juist de plek waar je te midden van alle gezinsleden van het gezin van God bij uitstek de plek om je verdriet en eenzaamheid te delen.

Hoort die plek niet die veilige plek te zijn waar de psalmen over spreken, waar je jezelf mag en kan zijn?

Waar begrip en medeleven is?

Juist door het verhaal Jezus Christus kunnen wij het afscheid van onze dierbaren ook gaan beleven als iets waar ook hoop te vinden is: opstaan na vallen, nieuwe moed na verlies, Jezus spreekt toch niet voor niets over het komende Koninkrijk van God?

We lazen een stukje uit de toespraak die Jezus hield over dat einde.

Het einde van de wereld, de toekomst van de wereld: wat gebeurt er dan?

Beeldspraak in de bijbel

Als de bijbel spreekt over de toekomst dan gebeurt dat steeds in beelden.

Beelden die verwijzen naar dingen die de eerste luisteraars 2000 jaar geleden bekend waren. Wij missen veel van wat toen door iedereen als vanzelfsprekend werd herkend en gezien.

Wie nu aan zijn kinderen op video de oudejaarsconference van Wim Kan laat zien, zal niet meer dan een flauwe glimlach ontdekken op hun gezichten – ze kennen de politici niet meer, de kennen de items niet meer, ze begrijpen de subtiele verwijzingen niet meer.

Hetzelfde geldt voor ons begrip van deze symbolische en beeldende manier van spreken over de toekomst – het meeste ontgaat ons, wat bedoelt dat evangelie van Lucas?

Het verhaal speelt zich af in de tempel en daar is Jezus, volgens Lucas, al een hele tijd. Als je terugbladert kom je terecht bij die vreemde intocht in Jeruzalem: de koning die op een ezel komt binnenrijden (hoofdstuk 19).

Ik denk dat de moeite daar al begint, ook onze moeite om te begrijpen wat men daarbij allemaal voelde.

Aan de ene kant was er de trilling van de verwachting... zou het nu allemaal gaan gebeuren? Zou Jezus dan nu zijn beloftes eindelijk

waar gaan maken? Zou hij orde op zaken gaan stellen en zich nu eindelijk de bevrijder betonen die de mensen destijds van een Messias verwachtten?

Maar hij komt op een ezel! Je verwacht in onze tijd de minister-president niet op een scooter... Een ezel – een dier dat niet bepaald een strijdbare held en zelfs niet eens koninklijke glans uitstraalt. De mensen zullen gevoeld hebben: gaat het wel gebeuren? Drijft Jezus de spot met de verwachtingen, door op een ezel Jeruzalem binnen te rijden?

De beloofde Messias

In die dagen was de lucht vol van spanning en verwachting. Het kon immers elk moment gebeuren: de beloofde Messias zou eindelijk de Romeinse bezetter verdrijven en het land Israel weer aan de joden teruggeven.

Mensen **zochten naar 'tekenen', aanwijzingen**, en liepen achter elke rabbi aan die het mogelijk zou kunnen zijn. Het verzet tegen de Romeinen was dan weliswaar ondergronds, maar het broeide en er hoefde maar *iemand* op te staan met een boodschap van vrijheid en revolutie en het volk zou niet meer te houden zijn. Er waren zelfs groepen die geloofden dat het einde van de wereld nabij was. Dat alles hing in de lucht en iedereen snoof die lucht op – de discipelen en ook Jezus. Als Jezus dan ook nog eens **met een zweep door de tempel** gaat en de handel in offerdieren hekelt, lijkt het feest voor hen te gaan beginnen.

In Lucas 20 lezen we dat zenuwachtig geworden hogepriesters, schriftgeleerden en oudsten - zeg maar het hoogste gezag in kerkzaken – bij Jezus kwamen vragen om zijn legitimatie: 'Op grond waarvan doet u al deze dingen'... *ze moesten* het weten: is dit de van God gezonden profeet of is het de zoveelste rebel? Ze moesten het vooral weten met het oog op het volk, want dat werd hoe langer hoe onrustiger. Komt er een bevrijding of niet? **Is het eind der tijden aangebroken** of niet?

Op het puntje van hun stoel zitten ze dan ook als Jezus het plotseling heeft over **de tempel die zal worden afgebroken!** Ze bewonderen de schoonheid en imposante rijkdom van hun tempel als Jezus plotseling hun droom onderuit schopt: 'Er zal een tijd komen dat er geen steen op de andere blijft!' Dat is schrikken. Ze zouden eerder hebben verwacht, en zeker liever hebben gewild, dat hij dat had gezegd over het paleis van Pilatus en de huizen van de tollenaars.

Beelden in onze tijd

Je zou je kunnen afvragen wat Jezus in onze tijd had gebruikt als beeld van het einde: een typhoon, een tsunami met grote overstroming, vergiftigde zeeën, een overheersende Islam, een atoombom, een uitgeputte aarde? Want dat zijn de beelden waarmee in onze tijd het naderende einde wordt gevoeld of gevreesd.

In Jezus' tijd waren het de grote natuurverschijnselen, honger, ziekte en oorlog – maar hij doet er iets heel onverwachts mee: als **het oordeel begint, begint het bij onze tempel, in ons eigen midden** dus! Niet de vernietiging van de anderen, niet je vijanden die over de kling worden gejaagd, maar: wijzelf worden beproefd en tot een keuze gebracht! *Wij!*

Daar schrikken de leerlingen van – en terecht! 'Geef ons een teken, Heer, wanneer dat gaat gebeuren'. Want dan kunnen ze zich daar op voorbereiden.

'Ja', zegt Jezus, 'bereid je daar maar goed op voor', maar hij geeft geen houvast, geen teken. Hij zegt hen zelfs: 'Geloof het niet als mensen zeggen: kijk daar is het en zo gaat het'. Want ze zullen komen en, inderdaad, ze zijn gekomen:

mensen die schema's bouwen, mensen die zeggen een datum te weten, mensen die tekenen zien...

Geloof hen niet, zegt Jezus, maar let wel goed op. **Wees alert en raak niet in verwarring!** En vergeet vooral niet: de ellende zal niet aan jullie voorbij gaan. Het zal allemaal wel gebeuren wat er wordt verwacht van het einde – Jezus profeteert

geen nieuwe dingen -, maar de meeste van deze verwachtingen gaan buiten onszelf om!

Wij denken vaak net zo: als Jezus terugkomt wordt het oordeel voltrokken aan onze vijanden. De eindoordeel als verlengstuk van ons eigen gelijk!

Nee, zegt Jezus, het begint bij onszelf en het **gaat dwars door ons eigen leven**.

Het begint bij de tempel – je eigen heilige huisjes, dat wat voor jou heilig is, je vrijheid, je gezin, je familie -, je zult overgeleverd worden aan machthebbers en rechtbanken. En nog dichterbij: het zal dwars door je

dierbaren en je familie kunnen gaan. En je zult je, midden in die vreselijke tijd, zelf moeten redden door standvastigheid.

Jezus spreekt over deze dingen om de leerlingen en **ons te herinneren aan onze verantwoordelijkheid**: hou vol, laat je niet misleiden, vertrouw op God die je zal toefluisteren wat je zeggen moet. *'Red je leven door standvastigheid!'*

Het Koninkrijk bijna en nabij

Ik denk dat we hier allemaal moeite mee hebben. Al die voorspellingen van ellende en oordeel, dat past toch helemaal niet bij de boodschap van Liefde die Jezus brengt? En dat klopt ook. Wij denken vaak dat Jezus dit voorspelt als een onafwendbaar gebeuren: zus en zo *moet* het gaan, dit en dat *moet* er allemaal gebeuren. Alsof het een **plan is van een God-achter-de-knoppen**.

Maar dat is niet zo, Jezus sluit aan bij de beelden die er zijn!

Hij zegt: *als* dit alles gebeurt – en dat zal wel! – dan... Hij helpt zijn leerlingen hun verantwoordelijkheid te zien *als* het gebeurt.

En ik denk dat we schrijver Lucas met zijn evangelie er dankbaar voor kunnen zijn. Want inderdaad, na 2000 jaar christendom is er veel van deze dingen al gebeurd: hij heeft zelf nog meegemaakt dat de verwoesting van de tempel gebeurde. Maar vervolging, honger, oorlogen, overstromingen... het is allemaal realiteit, tot op de dag van vandaag. Het zijn geen dingen die God heeft gewild, het is niet een draaiboek dat in de hemel klaarligt. Maar het gebeurt wel!

Ook in ons eigen leven gebeurt het: de verduistering van de zon in je leven, door verlies van dierbaren, door ziektes en pijn, door verlies van je vrijheid.

Je voelt dat je over-stroomt door eindeloze tranen, dat er een oorlog in jezelf aan de gang is van tegenstrijdige gevoelens, dat je honger hebt met een onstilbaar verlangen... En *als* het gebeurt, *als* ook in ons eigen leven het verdriet en de pijn en de wanhoop zich melden, dan horen we vandaag dat Jezus zei: 'Zo moeten

jullie ook weten, wanneer je die dingen ziet gebeuren, dat het Koninkrijk van God nabij is'. Dat wil in de eerste plaats zeggen, **dat God zelf heel nabij is**.

Dat is niet iets dat pas aan het einde der tijden komt. Het hele evangelie gaat er over. En steeds weer is Jezus' boodschap: *'Het is nabij, het is vlakbij!'* En dat, zegt Jezus, dat moet je je vooral dan herinneren als je diep in de ellende zit! Juist dan!

Kiezen voor het leven

Het Koninkrijk van God is **alles waar Jezus voor staat**, wat hij heeft gezegd en heeft gedaan. Het is een manier van omgaan met mensen, het is een manier van omgaan met onze spullen en ons geld, het is een manier van ontvangen en luisteren, het is al met al een manier van leven! Zo **radicaal leven dat zichtbaar wordt dat God Koning is** – dat is Koninkrijk van God.

En dat is altijd nabij, omdat je altijd, op elk moment de mogelijkheid hebt om je er voor open te stellen en om dat te gaan doen!

Kies dan het leven, staat in Deuteronomium, als het volk Israel de Wet van God heeft ontvangen. Zo dichtbij is het: één stap, één keuze!

Vandaag staan we stil en we gedenken hen die van ons zijn heengegaan.

We denken aan hen die de dood nabij zijn.

We denken aan de Filippijnen met zoveel slachtoffers en vermisten. Misschien denken we ook aan onze eigen dood.

Het kan een dag zijn van verdriet en pijn of van angst en zorg...

Maar vandaag horen we ook Jezus zeggen: *'Zo moeten jullie ook weten, wanneer deze dingen gebeuren, dat het Koninkrijk van God nabij is'*.

Ook nu, ook vandaag is het Koninkrijk van God nabij.

Laat het daarom **ook een dag zijn van een keuze** – de keuze voor... het *leven*, de keuze voor een leven in vertrouwen dat het goed komt, maar dan wel: in het Licht van God, *het Koninkrijk van God*.